

Handläggare
Marie Svärd
Telefon: 08-508 09 275

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2022-06-16

Remiss av Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11).

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, Dnr KS 2022/614

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Norrmalms stadsdelsnämnd har blivit ombudda att yttra sig gällande remiss Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

Handlingsplanen är indelad i två åtgärdsområden. Åtgärder som bidrar till en mer sammanhållen och tydlig struktur för tolktjänsten, samt åtgärder som stöder en fortsatt långsiktig utveckling av tolktjänsten.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen i handlingsplanen. Regionernas samordningsansvar ger en väg in för all tolktjänst vilket underlättar för den enskilde tolkanvändaren och ger ett ökat inflytande. Förvaltningen instämmer att ett samlat och förstärkt tolkstöd i arbetslivet skulle innebära bättre förutsättningar, ökad flexibilitet och valfrihet för arbetstagarna.

Förvaltningen ställer sig vidare positiv till åtgärdsförslagen om fortsatt utveckling av tolktjänst på längre sikt.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från nämnden angående remiss av Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2022-07-19.

Ärendet

Handlingsplanen för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet är indelad i två åtgärdsområden. Åtgärder som bidrar till en mer sammanhållen och tydlig struktur för tolktjänsten, samt åtgärder som stöder en fortsatt långsiktig utveckling av tolktjänsten.

Förslag för en tydlig struktur för tolktjänsten

Regionens ansvar för tolktjänst

Utredningen föreslår att en ny lag om tolktjänst för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet ska ersätta nuvarande reglering i hälso- och sjukvårdslagen om tolktjänst för vardagstolkning. Förslaget innebär att regionernas ansvar för vardagstolkning inte längre ska omfatta tolktjänst i arbetslivet. Det ska även förtydligas att tolkning vid ärenderelaterade besök hos myndigheter inte ingår i regionernas ansvar.

Den föreslagna lagen innebär att regionernas ansvar delvis förändras och förtydligas. Lagen stärker förutsättningarna för att utveckla en mer flexibel och ändamålsenlig tolktjänst i regionernas regi. När regionernas ansvar för vardagstolkning inte innefattar arbetslivstolkning och myndighetstolkning frigörs resurser för vardagstolkning exempelvis i fritids- och föreningssammanhang och de övriga situationer som kategoriseras som vardagstolkning. Regionernas samordningsansvar innebär att den enskilde tolkanvändaren får en väg in för all tolktjänst. Vilket ger tolkanvändarna ett ökat inflytande över hur vardagstolkning utformas och genomförs.

Stöd med tolkning i arbetslivet

Utredningen föreslår att stöd till tolk i arbetslivet samlas hos Arbetsförmedlingen inom ramen för en särskild insats om bidrag till tolk för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Insatsen ska regleras i förordningen om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Insatsen förbättrar förutsättningarna för var och en som behöver tolkstöd i arbetslivet eftersom det möjliggör en ökad flexibilitet och valfrihet. Insatsen ökar tydligheten och förutsägbarheten i ansvarsfrågan och minskar den administrativa belastningen för såväl tolkanvändare, arbetsgivare och den som tillhandahåller stödet.

Stöd med tolkning i utbildning för vuxna

Utredningen föreslår en granskning över förutsättningarna för att samla resurser för tolkstöd i utbildning för vuxna. En översyn ska belysa behoven av tolkstöd, ge förslag på organisering och finansiering samt regler för tolkstöd i utbildning för vuxna.

Fortsatt utveckling under lång tid

För att döva, hörselskadade och personer med dövblindhet ska vara delaktiga i samhället behöver utvecklingen av tolktjänsten fortsätta. Utredningen föreslår utveckling inom områdena: tolkning på distans, tekniska lösningar och uppfinningar, tolkyrket samt kunskap och jämlikhet.

Utredningen föreslår:

- Att tolkning på teckenspråk på distans utan bokning via Bildtelefoni.net ska vara en del av Post- och telestyrelsens uppdrag
- Att Post- och telestyrelsen ska förslå hur tjänsten kan organiseras, vilka regler som ska gälla och finansiering
- Att undersöka om regionerna kan ordna gemensam tolkning på distans
- Att öka takten för att samla in information om det svenska teckenspråket så att språket kan göras om till data
- Bättre samordning av utveckling av nya uppfinningar
- Att en analys av behovet av tolkar genomförs
- Utveckling av tolkars kompetens samordnas
- Att samma regler och administration för alla tolkar ska gälla.

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Utredningens förslag:

- Arbetsförmedlingen ska undersöka om kvinnor som är döva, hörselskadade eller har dövblindhet får likvärdigt stöd som män med samma funktionsnedsättning
- Arbetsförmedlingen ska förslå hur jämställdheten ska öka
- Myndighet ska undersöka hörselskadade och dövblindas upplevelser av våld, hur stödet kan utvecklas samt undersöka kunskapsläget och hur stödet kan organiseras.

Ökad kunskap om barns och ungas erfarenheter och behov

Utredningen föreslår en granskning av barns och ungas behov och erfarenheter av att använda tolk i aktiviteter i föreningar, kultur, i lek och på fritid samt ge förslag på hur tolktjänsten bättre kan synliggöra och respektera barns och ungas rättigheter.

Samordning av frågor om tolktjänst i Sverige

Utredningen föreslår en nationell funktion som samordnar frågor om tolktjänst, samlar och ger information och statistik, samordnar utvecklingsarbetet samt ansvarar och samordnar nationella frågor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen. Synpunkter har inhämtats från rådet för funktionshinderfrågor.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen i handlingsplanen gällande åtgärderna som förväntas bidra till en mer sammanhållen och tydlig struktur för tolktjänsten. Regionernas samordningsansvar ger en väg in för all tolktjänst vilket underlättar för den enskilde tolkanvändaren. Den föreslagna lagen ger tolkanvändarna ökat inflytande över hur tolktjänst för vardagstolkning utformas och genomförs.

Gällande förslaget att separera vardagstolkning, arbetslivstolkning och myndighetstolkning använder förvaltningen i huvudsak myndighetstolkning i möten med brukare, handläggare och utförare. Eftersom det saknas en tydlighet i hur ärederelaterad myndighetstolkning ska organiseras, genomföras och finansieras är det svårt att förutse hur förvaltningen kan komma att påverkas av den nya lagstiftningen. Förvaltningen vill lyfta betydelsen av utökad vardagstolkning för personer som endast kommunicerar med tecknat teckenspråk och inte med skrift eftersom denna grupp är i särskilt i behov av stöd med tolkning. Det är en grupp som ofta deltar i en särskilt anpassad daglig verksamhet. Med en utökad vardagstolkning skulle valfriheten öka och på sikt innebära en ökad delaktighet och integration i samhället.

Förvaltningen instämmer att ett samlat och förstärkt tolkstöd i arbetslivet förmodligen skulle innebära bättre förutsättningar, ökad flexibilitet och valfrihet eftersom arbetstagarna kan välja i vilka arbetssituationer de önskar tolkstöd.

Förvaltningen ställer sig positiv till åtgärdsförslagen om fortsatt utveckling av tolktjänst på längre sikt. Det är bra att se över tolkning på teckenspråk på distans men det finns även ett behov av att se över möjligheten till att snabbt få tillgång till teckenspråkstolk i kontakt med myndigheter där det finns sekretessaspekter.

En viktig åtgärd är ökad kunskap om barns och ungas erfarenheter och behov av tolk i aktiviteter vilket ligger i linje med förvaltningens arbete med ökat inflytande och delaktighet för barn och unga.

Förvaltningen instämmer vidare att det finns ett behov av kunskapsutveckling kring hörselskadade och dövblinda stöd när de utsätts för våld och hur stödet lämpligast kan organiseras eftersom

det är en sårbar grupp som är svår att nå. Förvaltningen ser även behov av anpassat informationsmaterial, ökad kunskap kring utsatthet och förebyggande åtgärder för målgruppen.

Förvaltningen ställer sig vidare positiv till förslaget om att det inrättas en ny nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor. Genom samlad information, statistik och utveckling kan det främja kunskapsutvecklingen vilket bidrar till jämlikhet i levnadsvillkor och delaktighet i samhällslivet för målgruppen. Detta oavsett ålder, om det är en man, kvinna eller en person som identifierar sig som ickebinär.

Jesper Ackinger
stadsdelsdirektör
Norrmalms stadsdelsförvaltning

Anders Forsberg
Avdelningschef
Norrmalms stadsdelsförvaltning

Bilaga

Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11).

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, stadsdelsdirektör	2022-06-07
Anders Forsberg, Avdelningschef	2022-06-07